

משנה שבת פרק טו

Mishnah Shabbat, chapter 15

(1) These are the knots for which one is liable [tying a knot is a forbidden principal labor]; the camel-driver's knot [a strip was placed through the camel's nose, the ends were tied permanently, thus forming a nose ring] and the sailor's knot [a hole was drilled through the front of the ship where a heavy rope would be inserted; the rope ends were then tied permanently. These examples, being both professional knots and also permanent, are Biblically prohibited because in the Tabernacle, it was necessary to tie permanent knots in torn threads of the curtains]. And just as one is guilty for tying them, so, too, is he guilty for untying them [it was sometimes necessary to untie the nettings which were used to catch the *hilazon*]. Rabbi Meir says; Any knot which one can untie with one hand entails no liability [even if it is permanent; the *halachah* does not follow Rabbi Meir].

(2) There are some knots which do not entail liability as do the camel-driver's and sailor's knots [but nevertheless, are prohibited Rabbinically. These are temporary knots which are made to last for a specific time. The Gemara lists, as examples, the knot tying the reins to the nose ring or the knot tying the rope to the ship's ring]. A woman may tie [in a knot] the opening of her robe [since she unties it daily. This garment was open in the front and had ties extending from the top corners which would be tied across the opposite shoulder. Even though untying

רבנו עובדיה מברטנורא

א אלו קשרים. קשר הגמלים. שנובין לגמל בחטמו ונותנין בו רצועה וקושרין אותה קשר עולם. וכמו כן נוקבים בראש הספינה נקב ונותנין בו חבל וקושרין אותו קשר של קיימא שאינו מתירו לעולם, והוי דומיא דקושרי חוטי יריעות הנפסקים במשכן. וקשר של קיימא ואינו מעשה אומן, או מעשה אומן ואינו של קיימא, פטור אבל אסור, ואינו חייב עד שיהא של קיימא ומעשה אומן, ושאינו של קיימא ולא מעשה אומן מותר לכתחילה: **וכשם שחייב על קישורין כן חייב על התירן.** שכן צידי חלזון היו נצרכין לפרקים להתיר קשרי רשתות הקיימים כדי לקצרן או להרחיבן: **שיכול להתירו.** דלא הדקיה: **אין חייבין עליו.** ואפילו עשאו לקיימא. ואין הלכה כר"מ: **ב יש לך קשרים שאין חייבים עליהם.** חטאת כמו שחייבים על קשר גמלים וקשר של ספנים, אלא פטור אבל אסור. ולא נזכרו קשרים הללו במשנה, ובגמרא מפרש כגון רצועה ארוכה שקושרים בטבעת שבחוטם הנאקה, וכמו כן חבל ארוך שקושרים בחבל העשוי כמין טבעת התלוי בנקב שבראש הספינה, ופעמים מניחה שם שבוע ושבעים ומתירה. וכן כל קשר שקושר אותו לעמוד כך זמן ידוע, לא שיהיה קיים

one corner would allow her to remove the garment and thus it was possible that one knot would be tied indefinitely, it is still permitted], the ribbons of her hair-net and of her girdle, the laces of shoes or sandals, [leather skin] vessels of wine and oil [where the openings were tied; even

though there were two openings and thus, it was possible for one opening to be knotted indefinitely], and [the covering cloth of] a meat pot [even if the pot has spigots from which the contents can be emptied or filled without ever untying the cloth cover, still all these knots are permitted since they are not considered permanent]. Rabbi Eliezer ben Yaakov says; One may tie [a rope across the stable entrance] in front of an animal, so that it should not go out [even though he only needs to untie one side for the animal to leave], a bucket [over a well] may be tied with a belt [which one will remove after he finishes drawing water] but not with a rope; Rabbi Yehudah permits [with a weaver's rope, being that the weaver needs it for his work, he won't leave it there; however, the Sages forbid it, lest one seeing, will think it permissible to tie with any rope; the *halachah* follows the Sages]. Rabbi Yehudah stated a general rule; any knot that is not permanent entails no liability [conversely, any knot, even a bow which is permanent, entails liability (see Tosfot Yom Tov)].

(3) [On Shabbat] one may fold garments [every time one removes them], even four or five times [provided that (a) only one person folds them and not two

רבנו עובדיה מברטנורה

לעולם, אין חייבין עליו: **קושרת אשה מפתחי חלוק.** בעין לשונות לכאן ולכאן וקושרין של ימין בכתף שמאל ושל שמאל בכתף ימין, דכיון דכל יומא שרי ליה לא דמי לקשר של קיימא ומותר לכתחילה: **סבכה.** מגבעת שעל הראש עשויה בעין רשת: **פסיקיא.** אוור רחב וחוטין תלויין בראשו לקשרו בהן: **ונודות ייז.** של עור שכוופים פיהם וקושרין אותן. ואף על גב דאית לה תרתי איסרי, ולא אמרינן חד מינייהו בטולי מבטל לה והוי קשר של קיימא: **וקדרה של בשר.** פעמים שקושר בה בגד סביב לפיה. ואע"פ שיש לה דדין שיכולין להוציא המרק מהן בלא היתר הקשר, אפילו הכי לא הוי קשר: **קושרין לפני בהמה.** חבל ברוחב הפתח לנעול בפניה שלא תצא. וכן הלכה: **קושרים דלי בפסיקיא.** על פי הבור שיהיה קשור ותלוי שם, דפסיקיא לא מבטל ליה התם: **אבל לא בחבל.** דמבטל ליה התם והוי קשר של קיימא: **רבי יהודה מתיר.** לא התיר רבי יהודה אלא בחבל של גרדי, שצריך לו למלאכתו ולא מבטל ליה התם. ורבנן סברי, אי שרית ליה חבל של גרדי יקשור נמי בשאר חבלים, דחבל בחבל מיהלף. והלכה כחכמים: **ג מקפלין את הכלים.** בגדים שפושטן מקפלין

פסיקיא, ורצועות מנעל וסנדל, ונודות יין ושמן, וקדרה של בשר. רבי אליעזר בן יעקב אומר, קושרין לפני הבהמה בשביל שלא תצא. קושרין דלי בפסיקיא, אבל לא בחבל. רבי יהודה מתיר. פלל אמר רבי יהודה, כל קשר שאינו של קיימא, אין חייבין עליו: **ג מקפלין את הכלים אפלו ארבעה וחמשה**

together and (b) they are new garments which do not have many creases and (c) they are white, since white hides creases better than colored clothing (in all other cases, it is prohibited as it is similar to repairing a vessel) and (d) he has no other garment to wear]. [One may] spread the sheets on the beds on the night of Shabbat [i.e., Friday night]

for [use any time on the] Shabbat, but not on Shabbat for [use after] the conclusion of the Shabbat. Rabbi Yishmael says; One may fold up garments and spread sheets on the beds on [a Friday] Yom Kippur for [use on] Shabbat; and the fats of the Shabbat [offerings] may be offered [i.e., burnt on the altar] on Yom Kippur [if it immediately followed Shabbat, since the sanctity of Shabbat is greater than the sanctity of Yom Kippur], but not those [fats] of Yom Kippur on the Shabbat [if Shabbat immediately followed Yom Kippur]. Rabbi Akiva says; [Their levels of sanctity are the same and therefore] those of the Shabbat may not be offered on Yom Kippur, nor may those of Yom Kippur be offered on the Shabbat [the *halachah* follows Rabbi Akiva].

רבנו עובדיה מברטנורא

אפילו ארבעה וחמשה פעמים כדי לחזור וללבושם בו ביום. ולא שנו אלא באדם אחד, אבל בשני בני אדם לא, שנראים כמתקנין. ובאדם אחד נמי לא אמרן אלא בבגדים חדשים שהם קשים ואינן ממזהרים לקמוט, אבל ישנים קיפולן מתקנן טפי ומחזי כמתקן. ובחדשים נמי לא אמרן אלא בלבנים, אבל צבועים לא, שהצבועים קיפולן מתקנן ביותר. ובלבנים נמי לא אמרן אלא שאין לו בגדים אחרים להחליף, אבל יש לו בגדים אחרים להחליף לכבוד שבת, אסור לקפל: **מיום הכפורים לשבת**. כשחל יום הכפורים להיות בערב שבת, לפי ששבת חמור מיום כפור. ושל יום הכפורים אינן קריבין בשבת, דהוי כעולת חול בשבת: **רבי עקיבא אומר**. שוין הן, ואין קרבנו של אחד מהן קרב בחבירו. והלכה כרבי עקיבא:

פְּעָמִים, וּמְצִיעִין אֶת הַמְּטוֹת מִלִּילֵי שַׁבַּת לַשַּׁבָּת, אֲבָל לֹא מִשַּׁבֵּת לְמוֹצָאֵי שַׁבַּת. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, מְקַפְּלִין אֶת הַכְּלִים וּמְצִיעִין אֶת הַמְּטוֹת מִיּוֹם הַכְּפוּרִים לַשַּׁבָּת, וְחֻלְבֵי שַׁבַּת קָרְבִּין בְּיוֹם הַכְּפוּרִים. (אֲבָל לֹא שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים בְּשַׁבָּת). רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא שֶׁל שַׁבַּת קָרְבִּין בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים קָרְבִּין בְּשַׁבָּת: